

Διδασκαλία ολόκληρου λογοτεχνικού έργου με την αξιοποίηση της δημιουργικής γραφής και εργαλείων της Τεχνητής Νοημοσύνης: Μια πρόταση διδασκαλίας για *Τὰ Ρόδιν' Ἀκρογιάλια* του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη στο Λύκειο

Αρετή Φωτοπούλου

Φιλολόγος, Διευθύντρια 1ου Γενικού Λυκείου Αργυρούπολης
aretifot@gmail.com

► ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διδασκαλία αυτοτελούς λογοτεχνικού έργου αποτελεί μία νέα πραγματικότητα για το ελληνικό σχολείο και συγχρόνως μία πρόκληση για τους/τις εκπαιδευτικούς. Από το τρέχον σχολικό έτος, οι μαθητές/τριες θα έχουν την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με λογοτεχνικά έργα του κανόνα, με σκοπό να αναπτύξουν την αισθητική τους, να καλλιεργήσουν τη γλώσσα, τη φαντασία και τη δημιουργική τους σκέψη και να αναπτυχθούν ολόπλευρα. Η δημιουργική γραφή και η Τεχνητή Νοημοσύνη μπορούν να χρησιμεύσουν ως αρωγοί για την πραγματοποίηση των παραπάνω στόχων. Στην παρούσα εισήγηση, παρουσιάζεται μία πρόταση διδασκαλίας για *Τὰ Ρόδιν' Ἀκρογιάλια* του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη στο Λύκειο, μέσω δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής και με την αξιοποίηση εργαλείων της Τεχνητής Νοημοσύνης, όπως η εφαρμογή ChatGpt και εργαλεία για τη δημιουργία εικόνας και βίντεο. Με τους παραπάνω τρόπους, επιδιώκεται, εν τέλει, οι μαθητές/τριες να απολαύσουν αισθητικά το κείμενο και να αγαπήσουν τη Λογοτεχνία.

Λέξεις-κλειδιά: Διδασκαλία Αυτοτελούς Λογοτεχνικού Έργου, Τεχνητή Νοημοσύνη, Δημιουργική Γραφή, Παπαδιαμάντης.

► ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διδασκαλία αυτοτελούς λογοτεχνικού έργου, εν προκειμένω νουβέλας, στο Λύκειο, αποτελεί σημαντική καινοτομία του νέου Προγράμματος Σπουδών της Λογοτεχνίας και συνιστά μια διδακτική πρόκληση για τον/την εκπαιδευτικό (Πρόγραμμα Σπουδών Λογοτεχνίας στις Α', Β' και Γ' τάξεις Λυκείου, 2022). Μέσω αυτής, δίνεται η ευκαιρία στους/στις μαθητές/τριες να προσεγγίσουν τη Λογοτεχνία μέσα στο σχολείο και να αναπτύξουν αναγνωστικές δεξιότητες, ώστε να γίνουν επαρκείς αναγνώστες/στριες όχι μόνο στη σχολική τους ζωή αλλά και μετά από αυτήν, καλλιεργώντας παράλληλα τη φιλιαναγνωσία τους (Makridis, 2011; Radice, 2023).

Ωστόσο, το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών για τη Λογοτεχνία δεν είναι πάντα δεδομένο. Συνεπώς, ο/η εκπαιδευτικός χρειάζεται να καταβάλει προσπάθεια καταστρώνοντας ένα εκπαιδευτικό σενάριο που θα είναι ελκυστικό για τους/τις μαθητές/τριές του (Πάτσιου & Καλογήρου, 2013). Στην περίπτωση της συγκεκριμένης νουβέλας, ο/η εκπαιδευτικός καλείται επιπλέον να ξεπεράσει και τη δυσκολία της

γλώσσας του Παπαδιαμάντη (Φωτοπούλου, 2020), στην οποία πρέπει να μιλήσει τους/τις μαθητές/τριές του/της, ώστε να κατανοήσουν και να απολαύσουν το κείμενο, αλλά και να προβληματιστούν μέσα από αυτό. Ταυτόχρονα, οι εκτενείς περιγραφές αλλά και η χρονική απόσταση του κειμένου από αυτούς/ές, μπορεί να δυσκολέψουν τους/τις μαθητές/τριες. Για να επιτύχει τον σκοπό του, ο/η εκπαιδευτικός προτείνεται να αξιοποιήσει ποικίλες ατομικές και ομαδικές δραστηριότητες, συμμετοχικές εκπαιδευτικές τεχνικές και μεθόδους (Ματσαγγούρας, 2005; Κιοσσές & Χατζημαυρουδής, 2020), χρησιμοποιώντας τα νέα τεχνολογικά εργαλεία που του/της παρέχει η Τεχνητή Νοημοσύνη, καθώς και τη δημιουργική γραφή, με σκοπό την ανάπτυξη των εκφραστικών δυνατοτήτων των μαθητών/τριών (Cossette & Salter, 2024).

Τὰ *Ρόδινα Άκρογιάλια* είναι ένα έργο που διακρίνεται για την ποιητικότητα, τον νοσταλγικό τόνο και τον εξομολογητικό χαρακτήρα του, καθώς και για την ιδιαιτερότητα της γλώσσας του. Μέσα από τη διδασκαλία του, οι μαθητές/τριες, θα έρθουν σε επαφή με τον παπαδιαμαντικό κόσμο και θα τον ανιχνεύσουν μέσα από δημιουργικές δραστηριότητες και με σύγχρονα εργαλεία, προσαρμόζοντάς τον στα δικά τους βιώματα.

► ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Το προτεινόμενο σενάριο για τη νουβέλα (Abrams, 2016) του Παπαδιαμάντη *Τὰ Ρόδινα Άκρογιάλια* προορίζεται για ένα τμήμα 20-25 μαθητών της Α΄ Λυκείου και η διάρκειά του υπολογίζεται σε 18 διδακτικές ώρες, κατανομημένες σε εννέα δίωρα. Η τάξη θα λειτουργήσει ομαδοσυνεργατικά, εν είδει εργαστηρίου. Το κείμενο προς διδασκαλία είναι ένα από τα δύο αυτοτελή έργα που έχουν επιλεγεί από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού για διδασκαλία στην Α΄ Λυκείου, μαζί με το έργο *Περηφάνεια και Προκατάληψη* της J. Austen.

Ειδικότερα, η διδακτική μας πρόταση περιλαμβάνει τις δραστηριότητες της τάξης κατά τις τρεις φάσεις της διδασκαλίας: την προαναγνωστική φάση της αφόρμησης και κινητοποίησης του ενδιαφέροντος, την αναγνωστική, η οποία θα γίνει μέσα στην τάξη, και τη μετα-αναγνωστική, του αναστοχασμού σχετικά με το κείμενο (Γεωργιάδου, Δεμερτζή, & Κιοσσές, 2022). Σε κάθε βήμα, οι μαθητές/τριες εξοικειώνονται σταδιακά με το παπαδιαμαντικό κείμενο, αξιοποιώντας ταυτόχρονα τη δημιουργική γραφή και εργαλεία της Τεχνητής Νοημοσύνης. Η εργασία των μαθητών/τριών σε ομάδες κατά την εκπόνηση των δραστηριοτήτων διευκολύνει τη μάθηση και την ψυχοκοινωνική και γνωστική τους ανάπτυξη (Ματσαγγούρας, 2008).

► ΣΤΟΧΟΙ-ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Σκοπός του σεναρίου είναι να ανακαλύψουν οι μαθητές/τριες τη νουβέλα και να γνωρίσουν τον παπαδιαμαντικό κόσμο.

Όσον αφορά τους στόχους, το προτεινόμενο σενάριο επιδιώκει:

Σε επίπεδο γνώσεων:

- Να αναγνωρίσουν το λογοτεχνικό είδος της νουβέλας.
- Να έρθουν σε γόνιμη επαφή με το παπαδιαμαντικό έργο και να γνωρίσουν βασικά χαρακτηριστικά του, όπως η ψυχογραφική του δύναμη.
- Να έρθουν σε επαφή με μία παλιότερη μορφή της γλώσσας μας.

- Να προσεγγίσουν τους χαρακτήρες και να αντιληφθούν τις μεταξύ τους σχέσεις.
- Να αναγνωρίσουν τα κοινωνικά και πολιτισμικά δεδομένα της εποχής στην οποία αναφέρεται το έργο.

Σε επίπεδο δεξιοτήτων:

- Να μετέχουν με συνέχεια και συνέπεια στην ανάγνωση ενός εκτενούς λογοτεχνικού έργου.
- Να διαλέγονται με το κείμενο και να λειτουργούν ως δημιουργικοί συνομιλητές/τριες και συναναγνώστες/στριες.
- Να βιώσουν με ενσυναίσθηση τον κόσμο του κειμένου.
- Να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη.
- Να εργάζονται ομαδοσυνεργατικά.
- Να αποκτήσουν γραμματισμό στην Τεχνητή Νοημοσύνη (Γαβριηλίδου, 2024).

Σε επίπεδο στάσεων:

- Να αποκτήσουν τη συνήθεια να διαβάζουν λογοτεχνικά βιβλία και να τα απολαμβάνουν.

► ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η προσέγγιση του κειμένου θα γίνει με την ερμηνευτική μέθοδο και την αξιοποίηση αναγνωστικών θεωριών, βάσει των οποίων οι μαθητές/τριες εξετάζουν τη μορφή και το περιεχόμενο το έργου, το ερμηνεύουν και τελικά το καθιστούν βίωμά τους (Τσακρής, 1999).

Το σενάριο βασίζεται στην θεωρία του Κονστρουκτιβισμού, η οποία έχει ως βασικό άξονα την οικοδόμηση της γνώσης πάνω σε ήδη υπάρχοντα γνωστικά δεδομένα και τη σταδιακή ανακάλυψή της από τους/τις μαθητές/τριες μέσα στο πλαίσιο των ομάδων και με την καθοδήγηση του/της εκπαιδευτικού (Κατσιμάρδος, 2011).

► ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ Η ΑΛΛΟ ΥΛΙΚΟ

Ως διδακτικό υλικό θα χρησιμοποιηθεί το βιβλίο που περιλαμβάνει τη συγκεκριμένη νουβέλα. Οι μαθητές είτε θα έχουν προμηθευτεί το βιβλίο είτε θα το διαβάσουν σε ηλεκτρονική μορφή, όπως είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής¹. Για την ενίσχυση της διδακτικής πράξης και την προσέλευση του ενδιαφέροντος των μαθητών/τριών θα χρησιμοποιηθεί ο διαδραστικός πίνακας, στον οποίο θα προβάλλεται κάθε φορά το κείμενο που διαβάζεται στην τάξη, καθώς και οι εικόνες και το υλικό που θα παραγάγουν οι μαθητές/τριες στις ομάδες τους.

Το σενάριο συνίσταται να υλοποιηθεί στο εργαστήριο Πληροφορικής, όπου οι μαθητές/τριες θα έχουν την ευκαιρία να εργαστούν ανά ομάδες και να πραγματοποιήσουν στους υπολογιστές τις δραστηριότητες που θα τούς ανατεθούν.

► ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ/ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Η διδασκαλία του κειμένου θα κατανεμηθεί σε εννέα δίωρα. Επιλέγουμε την ανάγνωση του κειμένου μέσα στην τάξη, αρχικά διότι η έκτασή του μάς το επιτρέπει

¹ https://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5575/22-0292_Ta-Rodina-Akrogialia_A-Lykeiou (Ανάκτηση: 31/03/2025).

αυτό και στη συνέχεια, ώστε να διασφαλίσουμε ότι αυτό θα διαβαστεί από όλους/ες τους/τις μαθητές/τριες και ταυτόχρονα θα έχει τη δυνατότητα ο/η εκπαιδευτικός να παρέχει λεξιλογικές διευκρινίσεις, όπου υπάρχει δυσκολία, προκειμένου να διευκολυνθεί η κατανόηση.

Στο πρώτο δώρο, που αποτελεί την προαναγνωστική φάση, ο/η εκπαιδευτικός έχει ζητήσει από πριν από τους/τις μαθητές/τριες να συγκεντρώσουν φωτογραφικό υλικό σχετικό με τον συγγραφέα και το έργο του, όπως για παράδειγμα εξώφυλλα βιβλίων και προγραμμάτων θεατρικών παραστάσεων βασισμένων σε έργα του. Τις φωτογραφίες αυτές, θα τις φέρουν στην τάξη είτε σε ηλεκτρονική μορφή, ώστε να προβληθούν στον διαδραστικό πίνακα είτε κολλημένες σε χαρτόνια, τα οποία θα αναρτηθούν σε εμφανές σημείο της αίθουσας. Μπορεί επίσης να αναθέσει σε μαθητές/τριες που διαθέτουν καλλιτεχνικές δεξιότητες να φιλοτεχνήσουν το πορτρέτο του συγγραφέα, το οποίο επίσης να αναρτηθεί σε εμφανές σημείο της τάξης. Ταυτόχρονα, μπορεί να αναθέσει σε μαθητές/τριες να ετοιμάσουν μία σύντομη παρουσίαση για τον Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη και το έργο του, αντλώντας υλικό από την ιστοσελίδα της Εταιρείας Παπαδιαμαντικών Σπουδών². Επιπλέον, θα ζητηθεί από τους/τις μαθητές/τριες να φέρουν όποιο βιβλίο τυχόν διαθέτουν στο σπίτι ή εντοπίσουν στη Βιβλιοθήκη του σχολείου ή του Δήμου και να το εκθέσουν σε ένα θρανίο που θα έχει τοποθετηθεί γι' αυτόν τον σκοπό. Έτσι θα προκληθεί το ενδιαφέρον των μαθητών/τριών για τον συγγραφέα και το έργο.

Έχοντας συγκεντρώσει το υλικό από το σπίτι, το πρώτο αυτό δώρο θα αφιερωθεί στην παρουσίαση του συγγραφέα και του έργου του, ώστε να γνωρίσουν οι μαθητές/τριες τον μεγάλο διηγηματογράφο μας και να κατανοήσουν τη σημασία του έργου του για τα ελληνικά γράμματα. Μετά την παρουσίαση, θα προβληθούν ως αφορμή στον διαδραστικό πίνακα αποσπάσματα (συγκεκριμένα τα πρώτα επτά λεπτά) από την ομώνυμη ταινία του Ευθύμη Χατζή³, τα παιδιά θα συζητήσουν τις πρώτες εντυπώσεις τους και να δημιουργηθεί το κατάλληλο κλίμα πριν από την ανάγνωση του κειμένου που θα μελετηθεί.

Στο τέλος του πρώτου δώρου, ο/η εκπαιδευτικός θα προτρέψει τους/τις μαθητές/τριες να κρατούν ημερολόγιο ανάγνωσης (Καρτσάκης χ.χ.), όπου θα καταγράφουν σε κάθε δώρο σημειώσεις για τον τόπο, τον χρόνο, τα πρόσωπα, τα γεγονότα, καθώς και τις δικές τους σκέψεις και συναισθήματα κατά τη διάρκεια της ανάγνωσης και μετά από αυτήν (Κιοσσές, 2018). Αυτό το ημερολόγιο θα αποτελέσει τον οδηγό ανάγνωσης, ο οποίος θα τους/τις βοηθήσει να συνδέουν τα παρακάτω με τα προηγούμενα και να συγκεντρώνουν τις σκέψεις τους σχετικά με το λογοτεχνικό έργο που μελετούν.

Στο δεύτερο δώρο, θα περάσουμε στην αναγνωστική φάση. Θα γίνει ανάγνωση του Προλόγου και της ενότητας Α' του πρώτου μέρους από τον/την εκπαιδευτικό στην τάξη, ώστε να υπάρξει μια πρώτη γνωριμία των μαθητών/τριών με τον τόπο και τον αφηγητή. Αμέσως μετά θα ακολουθήσει συζήτηση σχετικά με τον αφηγητή και την ατμόσφαιρα του έργου. Κατόπιν, οι μαθητές/τριες θα χωριστούν σε ομάδες και θα τούς δοθεί η οδηγία να χρησιμοποιήσουν το εργαλείο Τεχνητής Νοημοσύνης Dall-E⁴, προκειμένου να δημιουργήσουν εικόνες με λέξεις, οι οποίες θα αποδίδουν την ατμόσφαιρα του έργου, όπως την αντιλήφθηκαν από την πρώτη αυτή ανάγνωση. Ως

² <http://www.papadiamantis.net> (Ανάκτηση: 31/03/2025).

³ <https://www.youtube.com/watch?v=hMOMLWcJizc> (Ανάκτηση: 31/03/2025).

⁴ <https://openai.com/index/dall-e-2/> (Ανάκτηση: 31/03/2025).

δεύτερη δραστηριότητα, θα τούς ζητηθεί να αξιοποιήσουν το εργαλείο Chat GPT⁵, προκειμένου να πάρουν συνέντευξη από τον αφηγητή και να τον ρωτήσουν ό,τι θεωρούν απαραίτητο για την κατανόηση της σκηνής. Μετά την εκπόνηση των δραστηριοτήτων, κάθε ομάδα θα παρουσιάσει στην ολομέλεια της τάξης τα αποτελέσματά της και θα συζητηθούν από όλους.

Στο τρίτο δίωρο, θα γίνει ανάγνωση της ενότητας Β΄ του πρώτου μέρους από τον/την εκπαιδευτικό στην τάξη και οι μαθητές/τριες θα συζητήσουν για την περιπέτεια του αφηγητή με τη βάρκα και τον κίνδυνο που διέτρεξε με αυτήν. Κατόπιν, θα μεταβούν στις ομάδες τους και θα τους δοθεί η οδηγία να χρησιμοποιήσουν το εργαλείο Beatoven.ai, προκειμένου να επενδύσουν μουσικά σκηνές από τα αποσπάσματα που έχουν διαβαστεί στην τάξη, ώστε να αποδίδουν την ατμόσφαιρα της νουβέλας. Επίσης, με το εργαλείο Dall-E, θα δημιουργήσουν εικόνες μέσω των λέξεων από τη νέα ενότητα που διαβάστηκε. Οι ομάδες θα παρουσιάσουν τις επιλογές τους και θα τις αιτιολογήσουν. Ύστερα οι συμμαθητές/τριες θα εκφέρουν κριτική σχετικά με τη σύνδεση της μουσικής επένδυσης και των εικόνων με τις σκηνές που περιγράφονται στο κείμενο.

Στο τέταρτο δίωρο, θα διαβαστεί στην τάξη η ενότητα Γ΄ του πρώτου μέρους -τα αφηγηματικά τμήματα από τον/την εκπαιδευτικό και τα διαλογικά από μαθητές/τριες. Στην ενότητα αυτή οι μαθητές/τριες θα γνωρίσουν το δεύτερο πρόσωπο της νουβέλας, μετά τον αφηγητή. Πρόκειται για τον Σταμάτη τον Αταίριαστο, έναν «αλλόκοτο» και «ακατάληπτο» άνθρωπο, μακρινό συγγενή του αφηγητή, ο οποίος τον έσωσε από την περιπέτεια του στη θάλασσα. Μετά την ανάγνωση της ενότητας, οι μαθητές/τριες στις ομάδες τους θα αξιοποιήσουν το εργαλείο Character AI⁶, με το οποίο δημιουργούν τον χαρακτήρα του Σταμάτη και συνομιλούν μαζί του. Οι διάλογοι θα παρουσιαστούν στην ολομέλεια και θα σχολιαστούν από τους/τις συμμαθητές/τριες.

Στο πέμπτο δίωρο, ο/η εκπαιδευτικός και οι μαθητές/τριες θα διαβάσουν στην τάξη τις ενότητες Δ΄ και Ε΄ του πρώτου μέρους, στις οποίες οι τελευταίοι/ες θα γνωρίσουν το τρίτο πρόσωπο της νουβέλας, τον Διαμαντή Αγάλλο, «άλλον ιδιόρρυθμον άνθρωπον», όπως τον χαρακτηρίζει ο αφηγητής. Πρόκειται για έναν ναυτικό, που έχει ταξιδέψει σε όλο τον κόσμο και έχει ζήσει πολλές εμπειρίες. Μετά την ανάγνωση, θα γίνει ο χωρισμός σε ομάδες, στις οποίες οι μαθητές/τριες με τη βοήθεια του Chat GPT θα συντάξουν ένα γράμμα του Αγάλλου προς τη αρραβωνιαστικιά του Μυρσούδα, η οποία τον περιμένει να επιστρέψει για να παντρευτούν. Επίσης, θα τούς ζητηθεί με τη βοήθεια του Gemini AI⁷ να καταγράψουν μία σελίδα ημερολογίου της Μυρσούδας, όπου καταγράφει τις σκέψεις και τα συναισθήματά της λίγο πριν πεθάνει. Επιπλέον, ανατίθεται σε μία ομάδα να δημιουργήσει μία εικόνα με λέξεις χρησιμοποιώντας το εργαλείο Bing AI⁸, με αφορμή τη σκηνή στην οποία ο Αγάλλος οραματίζεται τη Μυρσούδα και να εξηγήσουν στους/στις συμμαθητές/τριές τους τον τρόπο με τον οποίοι τη δημιούργησαν. Μετά την εκπόνηση των δραστηριοτήτων, κάθε ομάδα παρουσιάζει στον διαδραστικό πίνακα τα κείμενα και τις εικόνες που δημιούργησε, ώστε να σχολιαστούν στην τάξη.

Στο έκτο δίωρο, θα γίνει ανάγνωση των ενοτήτων Α΄ και Β΄ του δεύτερου μέρους, όπου οι μαθητές/τριες θα γνωρίσουν το τέταρτο πρόσωπο, τον Πατσοστάθη, έναν

⁵ <https://chatgpt.com/> (Ανάκτηση: 31/03/2025).

⁶ <https://character.ai/> (Ανάκτηση: 31/03/2025).

⁷ <https://gemini.google.com/app?hl=el> (Ανάκτηση: 31/03/2025).

⁸ <https://www.bing.com/images/create> (Ανάκτηση: 31/03/2025).

βοσκό ο οποίος πιστεύει ότι η πεθερά του τού έκανε μάγια για να τον παντρέψει με την κόρη της, με τη βοήθεια του Δημάρχου τον οποίο επίσης μάγεψε. Κατόπιν, στις ομάδες, οι μαθητές/τριες θα κληθούν, χρησιμοποιώντας τα εργαλεία ChatGPT και Gemini AI, να γράψουν έναν διάλογο μεταξύ των δύο συμπεθερών, του πατέρα της νύφης και του πατέρα του γαμπρού, οι οποίοι, όπως αναφέρεται στο κείμενο, ήταν αντίζηλοι και ανήκαν σε διαφορετικά πολιτικά κόμματα. Ειδικότερα, θα τούς ζητηθεί να γράψουν μία λογομαχία των δύο προσώπων πριν από τις εκλογές. Επιπλέον, θα κληθούν να γράψουν, με τη βοήθεια των παραπάνω εργαλείων, έναν έντονο διάλογο μεταξύ της πεθεράς και του γαμπρού σχετικά με το ζήτημα του γάμου που αναβάλλεται συνεχώς. Τέλος, θα ζητηθεί από τους/τις μαθητές/τριες να δημιουργήσουν, μέσω του εργαλείου Character AI, ένα χαρακτήρα με τις ιδιότητες του Πατσοστάθη και στη συνέχεια να κάνουν διάλογο μαζί του διερευνώντας τους λόγους για τους οποίους αποφεύγει τον γάμο. Τα παραχθέντα των ομάδων θα παρουσιαστούν και θα συζητηθούν στην τάξη.

Στο έβδομο δίωρο, θα διαβαστεί στην τάξη η ενότητα Γ΄ του δεύτερου μέρους, στην οποία λαμβάνει χώρα ο γάμος του Πατσοστάθη με την Κρατήρα. Μετά την ανάγνωση, θα ανατεθούν στις ομάδες τέσσερις δραστηριότητες δημιουργικής γραφής, διαφορετικές για κάθε ομάδα. Στην πρώτη, θα κληθούν να γράψουν έναν διάλογο μεταξύ του ζευγαριού πριν από τον γάμο, στη δεύτερη μία σελίδα ημερολογίου της Κρατήρας πριν από τον γάμο, στην τρίτη έναν διάλογο μεταξύ Πατσοστάθη και Δημάρχου και στην τέταρτη έναν μονόλογο του Πατσοστάθη τη στιγμή που συνειδητοποιεί ότι παγιδεύτηκε από τον Δήμαρχο και την πεθερά του. Και στις τέσσερις δραστηριότητες θα αξιοποιήσουν το ChatGPT, προκειμένου να διαμορφώσουν τα κοινά τους κείμενα. Επιπλέον, κάθε ομάδα θα δημιουργήσει από ένα βίντεο για τη σκηνή του γάμου, αξιοποιώντας το εργαλείο Veed AI⁹ και θα το παρουσιάσει στην τάξη μαζί με το κείμενο της δημιουργικής γραφής. Η ολομέλεια θα σχολιάσει τα αποτελέσματα και θα επιλέξει στο τέλος το βίντεο που θεωρεί καλύτερο.

Στο όγδοο δίωρο, θα διαβαστεί στην τάξη το τρίτο μέρος, όπου έχουμε και την έκβαση της ιστορίας. Μετά την ανάγνωση, η ολομέλεια της τάξης θα συζητήσει για το τέλος της νουβέλας. Κατόπιν, οι ομάδες θα αξιοποιήσουν το εργαλείο Plot Generator¹⁰, προκειμένου εμπνευστούν και να δώσουν ένα εναλλακτικό τέλος στην ιστορία ενός από τους χαρακτήρες και να μελετήσουν τις διαφορές που προκύπτουν από αυτό στις σχέσεις μεταξύ των χαρακτήρων. Στη συνέχεια, το κείμενο κάθε ομάδας παρουσιάζεται στην τάξη και ακολουθεί συζήτηση σχετικά με τις επιλογές των μαθητών/τριών.

Τέλος, στο ένατο δίωρο έχουμε τη μετα-αναγνωστική φάση της διδασκαλίας. Αρχικά, οι μαθητές θα εργαστούν στις ομάδες τους, ώστε να συζητήσουν τα σημεία που τους έκαναν εντύπωση από το έργο και κατόπιν να κάνουν δημιουργικές εργασίες. Θα τους ζητηθεί να δημιουργήσουν μία αφίσα με το εργαλείο Canva¹¹, στην οποία θα αποτυπώνουν μία χαρακτηριστική σκηνή του βιβλίου. Επιπλέον, θα τους ανατεθεί να δημιουργήσουν, χρησιμοποιώντας το εργαλείο MindMeister¹², έναν εννοιολογικό χάρτη ο οποίος θα συνδέει τα πρόσωπα της νουβέλας και τις ιστορίες τους, ούτως ώστε να αναζητηθούν κοινά στοιχεία και διαφορές μεταξύ τους. Επιπλέον, θα χρησιμοποιήσουν το Gemini AI, προκειμένου να γράψουν έναν διάλογο μεταξύ του Αγάλλου και του Πατσοστάθη, στον οποίο οι δύο χαρακτήρες θα ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους και

⁹ <https://www.veed.io/el-GR/tools/ai-video> (Ανάκτηση: 31/03/2025).

¹⁰ <https://www.plot-generator.org.uk/> (Ανάκτηση: 31/03/2025).

¹¹ https://www.canva.com/el_gr/ (Ανάκτηση: 31/03/2025).

¹² <https://www.mindmeister.com/> (Ανάκτηση: 31/03/2025).

θα εκφράζουν τις απόψεις τους για τη ζωή. Τέλος, θα τους ζητηθεί να γράψουν μία κριτική για τη νουβέλα και να την αιτιολογήσουν, αξιοποιώντας το ChatGPT. Τα παραχθέντα αποτελέσματα θα συζητηθούν στην ολομέλεια της τάξης, ώστε να εκφραστούν οι εντυπώσεις των μαθητών/τριών από τη νουβέλα και να εξασφαλιστεί η ολιστική κατανόησή του από αυτούς/ες, ενώ παράλληλα θα συζητηθεί και ο τίτλος του έργου.

► ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η εμπλοκή των μαθητών/τριών στην ανάγνωση και την ερμηνεία του αυτοτελούς λογοτεχνικού έργου μέσα από δραστηριότητες δημιουργικής γραφής και με την αξιοποίηση εργαλείων Τεχνητής Νοημοσύνης αναμένεται να ικανοποιήσει ένα εύρος στόχων και επιδιώξεων που έχουν τεθεί από τον/την εκπαιδευτικό. Μέσα από τις προτεινόμενες δραστηριότητες αναμένουμε οι μαθητές/τριες να γίνουν επαρκείς αναγνώστες/τριες της λογοτεχνίας, να καλλιεργήσουν τη φιλιαναγνωσία και να αποκτήσουν γραμματισμό στην Τεχνητή Νοημοσύνη. Για την ασφαλέστερη εξαγωγή συμπερασμάτων, βέβαια, σχετικά με την αποτελεσματικότητα της διδακτικής πρότασης απαιτείται η εφαρμογή της σε πραγματικές συνθήκες και η συνακόλουθη αξιολόγησή της, ώστε να έχουμε απτά αποτελέσματα. Τότε θα διαπιστωθεί εάν και κατά πόσον θα επιτευχθούν οι στόχοι που τέθηκαν ή αν τυχόν χρειάζονται προσαρμογές για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς της.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Cossette, M. A., & Salter, C. (2024). Performing AI: Labor and complexity on the contemporary stage. *TDR: The Drama Review*, 68(1), 70–86.
- Makridis, K. (2011). *Social literacy in school contexts: Concepts and research instruments*. Athens: Report for the National Book Center of Greece.
- Radice, L. M. (2023). *Leading a culture of reading: How to ignite and sustain a love of literacy in your school community*. Bloomington: Solution Tree.
- Abrams, M. H. (2016). *Λεξικό λογοτεχνικών όρων* (Μτφ. Γ. Δεληβοριά & Σ. Χατζηιωαννίδου). Αθήνα: Πατάκη.
- Γαβριηλίδου, Ζ. (2024). *Διδάσκοντας και μαθαίνοντας γλώσσα με το ChatGPT*. Αθήνα: Κριτική.
- Γεωργιάδου, Α., Δεμερτζή, Κ., & Κιοσσές, Σ. (2022). *Η διδασκαλία του ολόκληρου λογοτεχνικού έργου*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Καρτσάκης, Α. (χ.χ.). *Το ολόκληρο λογοτεχνικό έργο στη σχολική πράξη*. Ημερίδα διδακτικής φιλολογικών μαθημάτων, 24 Οκτωβρίου, 1–8. Ανακτήθηκε από <http://users.sch.gr/sfscholiki/files/mathimata/didaskalia-olokl-logotexn-ergou.pdf>
- Κατσιμάρδος, Β. (2011). Η παραδοσιακή παιδαγωγική: Η κοστρουκτιβιστική/εποικοδομητική παιδαγωγική και ο ρόλος του δασκάλου. Μια ρεαλιστική προσέγγιση της διδασκαλίας και της μάθησης. *Παιδαγωγική Θεωρία και Πράξη*, (4), 144–156.
- Κιοσσές, Σ. (2018). *Εισαγωγή στη δημιουργική ανάγνωση και γραφή του πεζού λόγου*. Αθήνα: Κριτική.
- Κιοσσές, Σ., & Χατζημαυρουδή, Ε. (2020). *Η Λογοτεχνία στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση*. Αθήνα: Κριτική.
- Ματσαγγούρας, Η. (2005). *Η σχολική τάξη*. Αθήνα: Γρηγόρη.

- Ματσαγγούρας, Η. (2008). *Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- Παπαδιαμάντης, Α. (2024). *Τα ρόδινα ακρογιάλια και άλλα διηγήματα*. Αθήνα: Βιβλιοπωλείον της «Εστίας».
- Πάτσιου, Β., & Καλογήρου, Τ. (2013). *Η δύναμη της λογοτεχνίας*. Αθήνα: Gutenberg.
- Πρόγραμμα Σπουδών Λογοτεχνίας στις Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεις Λυκείου. (2022). *Δεύτερη έκδοση*. Αθήνα: Ι.Ε.Π. Ανακτήθηκε από <https://www.iiep.edu.gr/el/nea-ps-pronoli>
- Τσακρής, Χ. (1999). *Στοιχεία θεωριών της λογοτεχνίας και εφαρμογή τους στη διδακτική πράξη*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Φωτοπούλου, Α. (2020). Στοιχεία θεατρικότητας στα διηγήματα του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη. Στο *Χριστό στο Κάστρο: Μια πρόταση δραματοποίησης*. Αθήνα: Κύφανα.

Ιστοσελίδες

- <https://www.bing.com/images/create> (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- https://www.canva.com/el_gr/ (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- <https://character.ai/> (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- <https://chatgpt.com/> (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- <https://openai.com/index/dall-e-2/> (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- https://ebooks.edu.gr/ebooks/v/pdf/8547/5575/22-0292_Ta-Rodina-Akrogialia_A-Lykeiou/ (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- <https://gemini.google.com/app?hl=el> (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- <https://www.mindmeister.com/> (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- <http://www.papadiamantis.net> (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- <https://www.plot-generator.org.uk/> (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- <https://www.youtube.com/watch?v=hM0MLWcJizc> (Ανάκτηση: 31/03/2025).
- <https://www.veed.io/el-GR/tools/ai-video> (Ανάκτηση: 31/03/2025).